

Sud je, u granicama dokazane štete, obvezao tuženika.

Tužbeni zahtjev pravno je osnovan na pravnom pravilu čl. 343 bivšeg Zakona o izvršenju, koji se primjenjuje u praksi privrednih sudova na osnovu čl. 4 Zakona o nevažnosti pravnih propisa donesenih prije 1941. i za vrijeme okupacije. Odgovornost za štetu nastalu uslijed izdavanja privremene naredbe, koja nije pravovremeno opravdana tužbom, ocjenjuje se po principu **uzročnosti**, a u ovom sporu nesporno je da tuženik nije u naredjenom roku ustao tužbom radi opravdanja privremene naredbe. Motivi zbog kojih tuženik nije na vrijeme pokrenuo parnicu nisu relevantni; naprotiv je sama činjenica da to nije učinio dovoljna da nastane neoboriva pravna predmjeva, da je predlagač zahtijevao izdavanje privremene naredbe bez pravne svrhe, koja bi ju opravdavala, a to ga ujedno čini odgovornim za štetu, koju je posljedicama ishodjenja privremene naredbe, tj. zaustavljanjem broda, nanio protivnoj stranci.

Z.R.

B/ Odluke stranih sudova i arbitraža

SUDSKI ODBOR TAJNOG SAVJETA

/Judicial Committee of the Privy Council/

Presuda od 24, 25. i 26. VII 1961.

Državni tužilac Ceylona c/a Scindia Steam
Navigation Company, Ltd, India

Dokazna snaga teretnice - Opaska "težina i sadržaj nepoznat" ne odnosi se i na broj komada - Unatoč opasci da je teret brojen; brodar ima pravo dokazati da je primio manji broj komada od onoga koji je naveden u teretnici - Brodar se ne može osloboditi odgovornosti za manjak robe samim navodom da je predao svu robu koju je primio i da nije vjerojatno da je roba nestala u toku putovanja - Ako je dokazan sadržaj tereta koji je isporučen, pretpostavlja se da je istog sadržaja bio i teret koji se izgubio

Ceylonska vlada kupila je u Burmi 100.652 vreće riže. Da su sve te vreće ukrcane na brod "Jalaveere" u Rangoonu, vlasništvo Scindia Steam Navigation Company, Ltd, India, to je vozar potvrdio u izdanim trima teretnicama. Prilikom iskrcavanja tereta u Colombu ustanovljeno je, međjutim, da je iskrcano samo 100.417 vreća riže.

Teretnica je sadržavala dvije opaske koje su interesantne za ovaj spor i to: a/ da su ukrcane vreće označene i prebrojene i b/ da je težina i sadržaj ukrcanog tereta nepoznat.

Državni tužilac Ceylona podigao je tužbu protiv broдача, tražeći naknadu štete zbog neisporučenih 235 vreća riže.

Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu, ali je Vrhovni sud Ceylona, rješavajući žalbu tuženog, ukinuo njegovu odluku. Kako je i protiv ove odluke podnesena žalba, predmet je u trećoj instanci rješavao Tajni savjet.

Tajni savjet je udovoljio žalbi tužitelja i osudio tuženog broдача na naknadu u vrijednosti od 235 vreća riže.

Tuženi se brani ovim argumentima:

U teretnici je navedena klauzula "težina i sadržaj nepoznat", što stvara pretpostavku da je primljeno onoliko tereta koliko je predano. Tužitelj koji tvrdi protivno mora to i dokazati, što međjutim nije uspio. Dapače činjenično stanje govori upravo u korist broдача, jer je nevjerovatno da bi ukrcane, a navodno neisporučene, vreće s rižom mogle nestati, jer brod na svom putu nije skretao u nikakvu usputnu luku, a i sav teret koji je ukrcan bio je u Colombu i iskrcan. Manjak vreća, ako je i nastao, dogodio se radi toga što su neke vreće bile poderane, pa se iz njih prosipala riža. Ta riža koja se rasula bila je stavljena u neke od poderanih, a zatim zakrpanih vreća. Na taj način, u pretpostavci da je broдар i odgovoran, bio bi dužan nadoknaditi samo vrijednost od 235 praznih vreća.

Na ove prigovore broдача sud je zauzeo slijedeće stajalište:

Opaska da su vreće označene i prebrojene ne predstavlja neoboriv dokaz /conclusive evidence/ da je primljen onoliki broj vreća koji je naveden u teretnici. Broдар ima pravo dokazati da je primio manje. Međjutim nema pravo pozivati se na klauzulu "težina i sadržaj nepoznat", jer se ona ne odnosi na broj vreća. Prema tome nije dužnost tužitelja da dokaže da je ukrcano onoliko vreća koliko je navedeno u teretnici, nego broдар mora dokazati da je primio onaj broj vreća koji je i predao. Sud smatra da nije dovoljan dokaz u korist broдача da nije vjerovatno da je teret mogao nestati tokom putovanja.

Što se pak tiče količine i sadržaja robe koja se nalazila u manjkajućim vrećama, i jednu i drugu činjenicu mora dokazati tužitelj, i to zbog klauzule u teretnici da je težina i sadržaj nepoznat.

Sud smatra da je dokazano da se u manjkajućim vrećama nalazila riža. To zaključuje iz sadržaja tereta koji je predan. Sud naime bazirajući se na jednoj prijašnjoj presudi /Hogarth Shipping Company, Ltd. o/a Blyth, Greene, Jourdain & Co, Ltd./, smatra da se i u manjkajućim vrećama nalazila ista ona roba koja je bila i u vrećama koje su predane.

U pogledu činjenice manjka 235 vreća sud smatra da je uobičajena praksa da se prazne vreće, iz kojih je uvrećan teret u druge vreće koje se predaju, uvijek predaju primaocu kao prazne, i da se to evidentira u brojačim listićima. U ovom slučaju nema uopće traga praznim vrećama. Prema tome nije vjerojatna tvrdnja broдача da je teret predao u drugim vrećama. Budući je pak ustanovljena prosječna težina vreća koje su predane, sud zaključuje da je ista količina bila i u manjkajućim vrećama.

/LLLR 1961, str. 173-183/

K.S.

ENGLISKI APELACIONI SUD

Presuda od 17.XII 1953.

Predmet "Assunzione"

Obvezni statut engleskog prava - Ugovor je podložan pravu kojemu su stranke odlučile podvrći svoje ugovorne odnose, i samo po tome dolazi do primjene zakon mjestu zaključenja ugovora, zakon zastave ili drugi - Ako stranke nisu izričito izjavile što hoće, dužnost je suca da utvrdi prešutna namjeru stranaka, primijenivši objektivni kriterij, presumptivnu odluku ozbiljna i razumna čovjeka

Francuska vladina agencija "Office National Interprofessionnel des Céréales" - u ispunjenju ugovora o zamjeni žita, koji je ugovor sklopljen između francuske i talijanske vlade - predao je na prijevoz talijanskom brođaru teret žita. Luka ukrcaja bila je francuska /Dunquerque/, a luka odredišta talijanska. Ugovor o prijevozu načinjen je u Parizu, na engleskom jeziku /formular GENCON/; teretnica je izdana u Dunquerqueu na francuskom jeziku; plaćanje vozarine s eventualnim prekostojnicama trebalo je uslijediti u Italiji. Brođ je bio talijanski s talijanskim zapovjednikom. Brođar nije bio upoznat s ugovorom prema kojemu se žito prevozilo.

Za vrijeme prijevoza brođ je pretrpio avariju u Biskajskom zaljevu, i naručitelj prijevoza predao je tužbu protiv brođara u Engleskoj, gdje je nedležnost suda bila